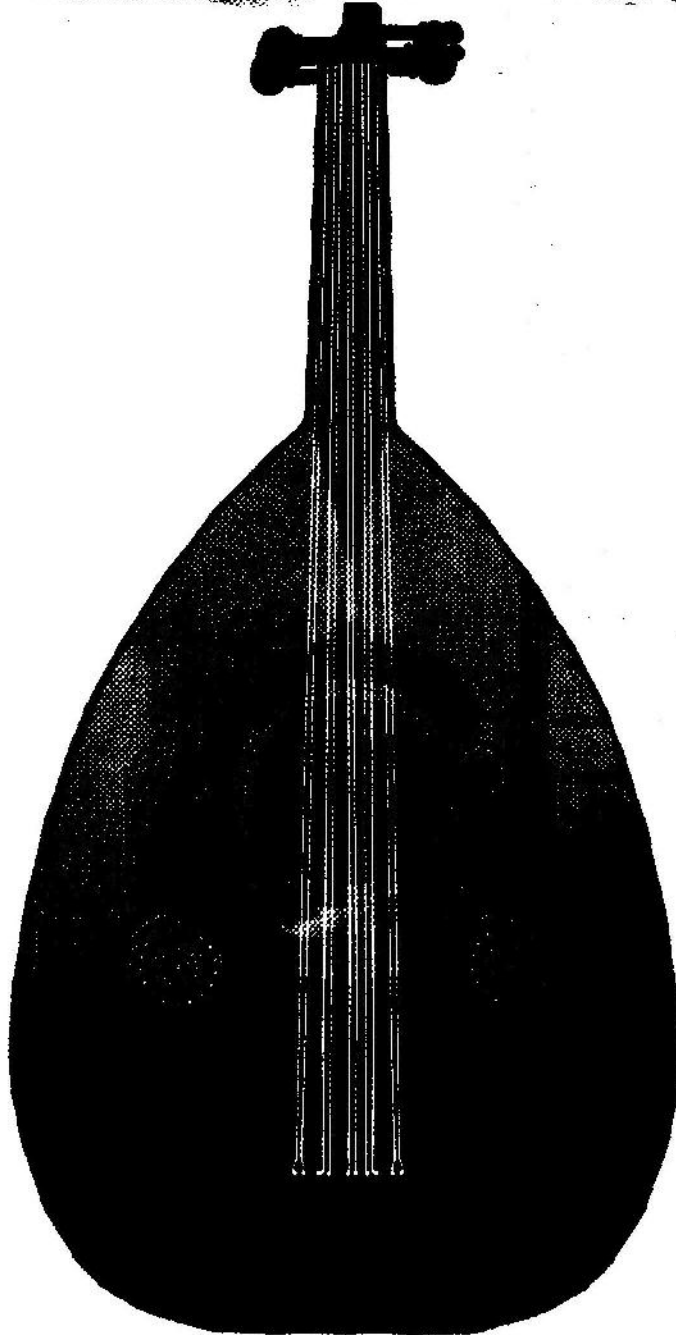

دستور بربط ۱

درآمدی بر آموزش عودنوازی

شهرام غلامی

مهرداد ترابی

فهرست مطالب

یک	پیش‌گفتار
۱	مقدمه: آشنایی با نت‌ها
۵	شیوه گرفتن مضرب در دست راست
۶	نحوه استقرار دست چپ و شیوه انگشت‌گذاری
۷	بخش اول: آموزش مضرب عود و کشش‌های ساده
۱۵	بخش دوم: انگشت‌گذاری
۱۹	بخش سوم: مضرب ریز
۲۶	بخش چهارم: ترکیب نت‌های سیاه، چنگ و دولاجنگ
۳۶	بخش پنجم: میزان ۶/۸
۴۶	بخش ششم: آرپژ، پوزیسیون و تکنیک‌های مضربی

پیش‌گفتار

موسیقی فی‌نفسه می‌تواند غایت آمال هنرمند باشد و عالی‌ترین محصول قوای خلاقه و مقصود او. اما نکته و ظرافت قضیه اینجاست که برای شکوفایی خلاقیت (که محصول آزادی شخصیت و اندیشه هنرمند است از قید تکرار و تقلید) باید از همان گردنه تمرین، تکرار و تقلید عبور نمود و سختی‌های فراگیری را بر خود هموار کرد و اینجاست که مفهوم آموزش و «متد آموزشی» شکل می‌گیرد.

از آنجا که راه‌های نیل به مقصود فراوان است ولی هدف یکی است، می‌توان راه هموارتر یا ناهموارتر را انتخاب نمود. یکی در ابتدا دشوارتر است و دیگری در انتها. انتخاب با رهرو (هنرجو) و راهنما (هنرآموز) است که کدامین راه را برگزیند. اما این جزوه به این مقصود طراحی شده که علاقه‌مندان و هنرجویان را به نرمی و گرمی و به نحوی خوشایند با ما همراه سازد تا از طی طریق در این وادی، لذتی ببرند نه اینکه از همان ابتدا راه گریز در پیش بگیرند و عطای عودنوازی را به لقایش ببخشند.

نوشتن راهنمای آموزش ساز (متد) می‌تواند آرزوی هر نوازنده‌ای باشد. از سالها پیش تمرین و اتود و آهنگ می‌نوشتیم به این نیت که روزی آنها را در مجموعه‌ای برای آموزش ساز مدون کنیم. از آنجا که ساز عود در گستره جغرافیایی بسیار وسیعی از چین تا غرب آفریقا و اروپا نواخته می‌شود و خود را با فرهنگ‌های گوناگون تطبیق داده (از پی‌پای چینی تا برت ایرانی و عود ترکی و عربی و لوت اروپایی و حتی گیتار فلانکوی اسپانیایی)، پژوهش در نوازندگی و متدهای آموزشی در این گستره وسیع، پروژه‌ای بسیار زمان‌بر و دشوار بود.

علاوه بر تجربه شخصی نوازندگی گیتار فلانکو، متدهای متداول در ایران، ترکیه، عراق و مصر را جمع‌آوری و مطالعه می‌کردم و آنها را روی هنرجویان می‌آزمودم تا به درجه تاثیر و سازندگی آنها پی ببرم. بعضی از آنها دشوار بود و برای تربیت نوازندگان حرفه‌ای طراحی شده بود.

آشنایی با نت‌ها:

حداقل ۳۰ نسخه از پشت و روی این برگه کپی بگیرید.

هفته اول روزی ۲ برگه، هفته دوم روزی یک برگه و سپس هر ۲ روز یک برگه را پر کنید. (اسامی نت‌ها را

زیر آنها بنویسید)

«گروه ۱»

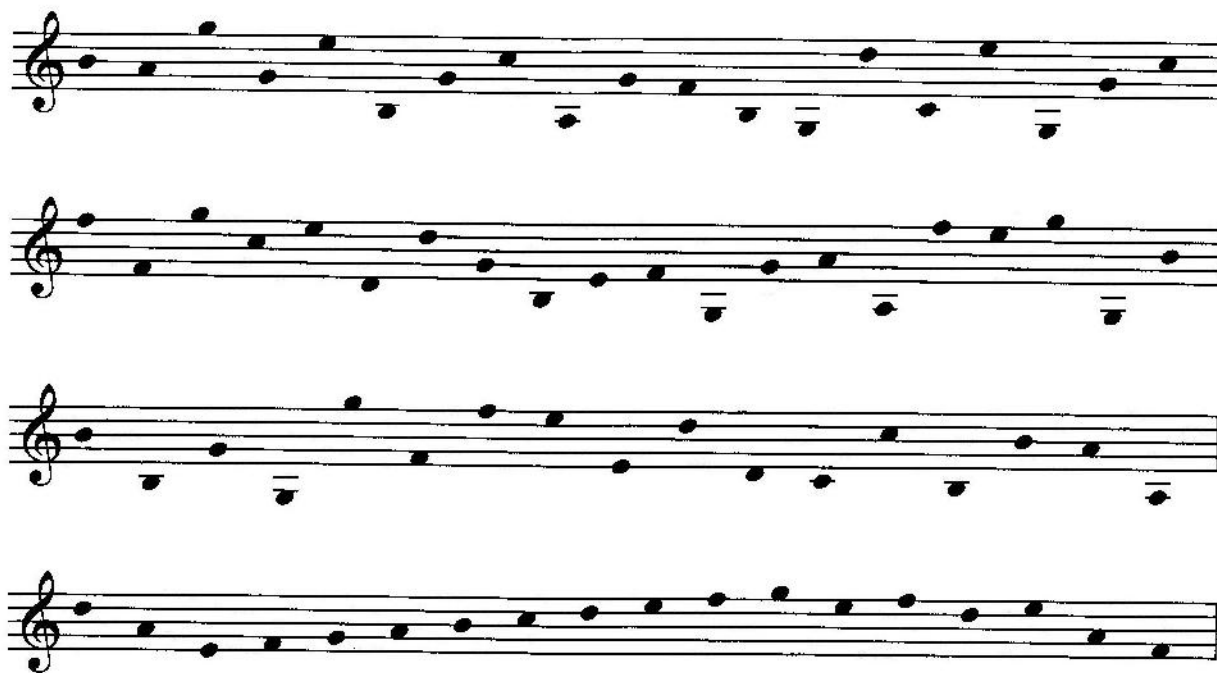
«گروه ۲»

«گروه ۳ و ۴»

«همه گروه‌ها»

بخش اول: آموزش مضراب عود و کشش‌های ساده (سیاه، چنگ و دولاجنگ)

سیم سوم

سیم دوم

سیم اول

سیم چهارم

الف - سیم‌های عود از پایین به بالا شمرده می‌شوند. (سیم اول پایین‌ترین و سیم ششم بالاترین سیم است)

ب - کشش سیاه (♩) از لحاظ زمانی فعلاً حدود یک ثانیه طول می‌کشد.

ج - برای سکوت سیاه (♩) هم یک ثانیه زمان اختصاص دهید.

د - به ازای سیاه و سکوت سیاه، یک ضربه ملایم یا بزنید. (فعلاً حدود یک ثانیه) به تدریج به پا زدن عادت می‌کنید و زمان‌های مشکل‌تر را با کمک پا زدن به راحتی اجرا خواهید کرد.

ه - مضراب صحیح راست (از بالا به پایین): مسیر مضراب قدری بالاتر از سیم موردنظر شروع می‌شود (تا آخرین حد چرخش میچ) و پس از برخورد با جفت‌سیم موردنظر، مضراب راست را به طرف صفحه ادامه دهید تا در اثر برخورد به سیم پایین‌تر متوقف شود.

و - محدوده بین دو خط میزان (خطوط عمودی ساده) را «میزان» می‌نامند.

میزان‌ها از نظر کشش زمانی مساوی هستند. مثلاً میزان $\frac{6}{4}$ از مجموع ۶ کشش سیاه یا سکوت سیاه ($\frac{1}{4}$) تشکیل شده و فعلاً ۶ ثانیه طول می‌کشد.

میزان $\frac{4}{4}$ معادل ۴ کشش سیاه در خود جای داده و به همین ترتیب میزان‌های $\frac{2}{4}$ و $\frac{3}{4}$ به ترتیب ۲ و ۳ سیاه دارد.